

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการจัดการกับอาการต่ออาการเหนื่อยล้าใน
ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัด

ผู้เขียน นางสาววรรณ คำฝั้น

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ทิพาพร วงศ์หังษ์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิตยา ภิญ โญคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

อาการเหนื่อยล้าเป็นอาการที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัด ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม การส่งเสริมการจัดการกับอาการเหนื่อยล้าเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยเพิ่มความสามารถในการจัดการกับอาการเหนื่อยล้าได้ด้วยตนเอง การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมการจัดการกับอาการต่ออาการเหนื่อยล้าในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งเต้านมหลังผ่าตัดและรักษาเสริมด้วยยาเคมีบำบัดสูตรเอฟเอซี ที่เข้ารับการรักษาที่ตึกศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2552 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2553 เลือกกุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 38 ราย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 19 ราย ทั้งสองกลุ่มจับคู่ให้มีคะแนนเฉลี่ยอาการเหนื่อยล้าก่อนทดลองอยู่ในระดับเดียวกัน กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการส่งเสริมการจัดการกับอาการสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัด โดยจัดกระทำกิจกรรมทั้งหมด 7 ครั้ง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการส่งเสริมการจัดการกับอาการสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการกับอาการของ ดอดด์ และคณะ (Dodd et al., 2001) ร่วมกับระบบการพยาบาลสนับสนุนและให้ความรู้ของ โอเร็ม (Orem, 1995) คู่มือการจัดการอาการเหนื่อยล้าสำหรับ

ผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัด สมุดบันทึกการจัดการกับอาการเหนื่อยล้าสำหรับผู้ป่วยและแบบติดตามการจัดการกับอาการเหนื่อยล้าสำหรับผู้วิจัย ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ส่วนเครื่องมือรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินอาการเหนื่อยล้าของ ปิยวรรณ ปฤษณภาณุรังษี (Pritsanapanurungsie, 2000) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ . 95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติที่และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. อาการเหนื่อยล้าในแต่ละช่วงเวลาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยกลุ่มทดลองมีอาการเหนื่อยล้าในสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 6 น้อยกว่ากลุ่มควบคุม ณ เวลาเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
2. อาการเหนื่อยล้าในแต่ละช่วงเวลาของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยอาการเหนื่อยล้าในสัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 6 น้อยกว่าก่อนทดลอง ขณะที่อาการเหนื่อยล้าระหว่างสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 6 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการพยาบาลเพื่อส่งเสริมผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับยาเคมีบำบัดให้สามารถจัดการกับอาการเหนื่อยล้าได้ด้วยตนเอง อีกทั้งผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยต่อไป

Thesis Title Effect of a Symptom Management Enhancement Program on Fatigue in Breast Cancer Patients Receiving Chemotherapy

Author Miss Warapan Kamphun

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Thesis Advisory Committee

Associate Professor Dr. Tipaporn Wonghongkul Advisor

Assistant Professor Dr. Nitaya Pinyokham Co-advisor

ABSTRACT

Fatigue is the symptom commonly found in breast cancer patients receiving chemotherapy which has a great physical, psychological, and social impact on them. Enhancement of fatigue management is one of the methods that may increase the patient's ability to deal with fatigue by oneself. The purpose of this quasi-experimental research was to examine the effect of a Symptom Management Enhancement Program on fatigue in breast cancer patients receiving chemotherapy. The sample was the breast cancer patients who underwent surgical mastectomy and received the adjuvant chemotherapy ("FAC" regimen) at Surgical Female Ward, Chiangrai Regional hospital from September 2009 to March 2010. Thirty-eight participants were purposively selected and divided into the experimental group (n = 19) and the control group (n = 19). Both sample groups were matched by average pre-test fatigue score. The experimental group attended a Symptom Management Enhancement Program for breast cancer patients receiving chemotherapy which organized 7 particular activities in a 6-week duration while control group received usual nursing care. The instruments consisted of the Symptom Management Enhancement Program for Breast Cancer Patients Receiving Chemotherapy developed by the researcher based on the combination of the Symptom Management Model (Dodd et al., 2001) and

the Supportive-educative Nursing System (Orem, 1995), Fatigue Management for Breast Cancer Patients Receiving Chemotherapy Handbook, Fatigue Management Record Form for Patients and Fatigue Management Follow-up Form for the Researcher that were verified for content validity by 5 experts. Data gathering instruments consisted of Demographic Data Form and the Thai version of the Revised Piper Fatigue Scale (Pritsanapanurungsie, 2000) which obtained the Cronbach's alpha coefficient of .95. Data were analyzed by using descriptive statistics, t-test and repeated measure analysis of variance.

The study results showed that:

1. In each period, fatigue between the experimental group and the control group was significantly different ($p < .05$). Fatigue in the experimental group at the 2nd, 4th and 6th week was less than that in the control group at the same time ($p < .05$).
2. In each period, fatigue within the experimental group was significantly different ($p < .05$). Fatigue in the experimental group at the 2nd, 4th and 6th week was less than before the experiment, while fatigue between the 4th and 6th week had no significant difference ($p < .05$).

The results of this study could be used as a guide for nursing care to enhance the breast cancer patients who receive chemotherapy to be able to manage fatigue by themselves. The results could also serve as the basis information for future research.